

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr, dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Učnina na srednjih šolah.

Krivica je plevel, čije korenine tiče globoko in je torej težko izruti jo. Ako se je ne lotiš na pravem kraju, požene ti še rada le več steblice in škoda ti postane po njej še večja, odkar jo odpravljaš.

Taka krivica pa so pri nas šole, šole ne same na sebi, pač pa šole, kakor so sedaj pri nas. Ljudskih šol smo dobili zadnja leta precejšnje število in marsikom bi se zdelo, da nam jih je že preveč nastalo. Mi nismo te misli. Mogoče, da bi te ali one ne bilo treba, toda v celem imamo jih mi, po naših krajih še vse premalo, izlasti še, če primerimo število naših s številom onih, kar jih je po drugih krajih, po drugih deželah.

Da se nam tedaj skrči število teh, ljudskih šol, zoper to ugovarjamo z vso resnobo in narobe, mi še želimo, da se nam njih število pomnoži ter dobó vsak kraj svojo šolo, ako je še nima, pa mu je je treba. Dobro vemo, kaj koristi ljudstvu dobra šola in za to smo le veseli, kedar vidimo, da se ljudstvo zanima za njo. Dobra šola mu je glavnica, ki nosi dobre obresti in če si spravi tudi težko to glavnico v kupe, nič ne dé, saj bode pozneje le bolj veselo lepih obresti, ko mu bodo jele teči. Otroci, lepo podučeni, njih npravno, krščansko življenje, njih razumno, pošteno delovanje — to je veselje za stariše, kinč za srenjo, podlaga za prihodnjo srečo ljudstva.

V ljudskih šolah, v njih številu po takem ne tiče krivica, o kateri govorimo, če je je kaj v njih, ni je druge, kakor to, da so jih stavili v časih hlastno in jih torej postavili na krajih, kjer ni prav mesta za nje. Krivica pa je v srednjih šolah in v teh je je po naših krajih veliko. Najprej že, kar se tiče števila. Koliko jih imamo na Malem Štajarju? Na prstih ene roke našteješ vse. Dve celi gimnaziji, v Mariboru in Celju, ene pol pa na Ptuju; realko, v Mariboru in pa učiteljišče, tudi v Mariboru —

to so pri nas srednje šole. Več kakor teh petero nimamo in to je ubogo malo za $\frac{1}{2}$ milijona prebivalcev. Gledé tega niso tudi na nemškem Štajarju veliko na boljem in ima torej štajarska dežela le malo srednjih šol.

Po drugih deželah je to drugače. Vzemimo samo Brno, glavno mesto Moravske vojvodine. Ono še nima toliko prebivalcev, kolikor jih ima Gradec, glavno mesto štajarske vojvodine, toda srednjih šol ima malo, da ne več, kakor jih imamo po celem Štajarju. V Brnu je namreč petero gimnazij, troje realnih šol in dvoje učiteljišč. Praga šteje prebivalcev menda dvekrate toliko, kolikor Gradec ali srednjih šol ima kaj dvajset, tedaj za osem več, kakor jih je na Štajarskem. Na Dunaju samem je 20 gimnazij in realk a mesto šteje še blizu za eno tretjino prebivalcev manj, kakor cela štajarska dežela.

In tako gre to naprej po vseh mestih in skorej po vseh deželah. To je tedaj gotovo, da gledé števila ni prave razmere med nami in njimi. Mi pa jim vse eno ne zavidamo onih šol in pustimo jim jih radi. Imeli bi pač pravico tirjati jih tudi več za naše kraje, za naše ljudstvo, a ker vemo, da še šole same ne storé vsega, za to smo veseli, ako se nam le nesó te, kar jih imamo, prav in po volji.

Ali pa so one take? — Škoda, da ne moremo reči, da so. Na njih so iz velike večine tuji možje gospodarji in tuj duh, ki veje itak v učnih načrtih teh šol, tujé še oni bolj. Otroci, slov. mladeniči so jim izročeni na milost in nemilost in da jim delé raji zadnjo, kakor pa prvo, uči nas obila izkušnja. Dobro še nam je v spominu, da je bilo na eni naših gimnazij izmed 15 osmošolcev padlo jih devet pri zadnji izkušnji, na nekej gimnaziji na Dunaju pa se je isto leto bilo 54 nencev podvrglo enaki izkušnji, a padel ni nobeden. Tujec ima trdo peto.

Najhuje pa še za kmečko, v prvi vrsti za naše kmečko ljudstvo ni to. Sedanja vlada,

katero podpira konservativna večina v drž. zboru, splela je za-nj še huji bič, to pa s tem, da je učnino na srednjih šolah zdatno vzvišala. Ker imamo veliko srednjih šol, izlasti gimnazij, v celem cesarstvu, uči se na njih veliko mladeničev, vsi pa storé to v namenu, da molzejo državno kravo, t. j. da stopijo o svojem času v državne službe.

Vsem v drž. službah ni prostora in vendar imajo več ali manj pravico do tacihi služeb; ako so potrebne šole dobro izvršili, ne more jih država se z lahko odkrižati. Da pride pa temu v okom, vzvišuje država posehmal učnino v Beču, na 50 gld., v mestih, ki štejó več, kakor 25 tisoč prebivalcev, na 40 gld., drugod pa na 30 gld. S tem upa vlada, da bode precej mladih ljudi odvrnila od tacihi šol.

Reči se mora, da vodi vlado pri tem dober, blag namen; tudi to govori za-njo, da ni po vseh mestih enaka učnina. Kjer je namreč večje število prebivalcev, tam sili po navadi tudi več otrok v take šole in da se odvrne od njih, terja se višja učnina od njih, ako še vse eno gredó va-nje. Doslej je vse prav, toda ali bo vlada dosegla s tem, kar namerava? — Naš odgovor je odločen, da ne. Starišem, ki stanujó v mestu, kjer je kaka srednja šola, ne stori to vzvišanje učnine veliko, saj jim ni treba skrbeti za druge potrebe otrok, vsaj v večji meri ne, kakor to storé tudi tedaj, kedar se obrnó otroci na druge šole ali pa na obrtnijo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Vzreja plemenjakov.

Naj se vzredé žrebci v ta namen, da rodé žrebce za dež. rejo, to ni malo težav za rednike in kmetovalce, pač pa daje ta stran kmetijstva večjo korist, kakor druge, naj bodo kateré koli. Vse eno pa se nahaja za-njo redko veselje, še manj pa potrebna resnoba.

Kmetovalci pa den denešnji niso v tako prijetnem položaju, da jim je zadosta hoditi pota, ki jim jih kaže okus ali trma. Oni stojé na robu propada. V gorah še je dosehmal šlo z ogljarijo, ali ker se malo praša za železo, pada tudi cena oglju. Na ravani pa ste koj dve težavi, sladkor in pšenica padate v ceni. Več manj pa velja to tudi v hribih.

Nam ni namen, da govorimo še tu na drobno o teh rečeh, marveč mi ostanemo na našem polju, pri konjereji in torej kažemo kmetovalcem samo na to, naj tam, kjer so okoliščine za to, ne pusté iz misli rediti žrebcev — tacihi, ki bodo potlej za pleme. To še kaže veliko dobička. Kdor ima konjarijo ter hoče od lastnih žrebcev in lastnih kobil imeti žrebcev, on ima pač s tem svojo težavo. Najprej mora namreč

kupiti si žrebca, a treba mu je čakati, ako se njegove dobre lastnosti prenašajo na zarod. Treba mu v tem poiskati si drugega in tretjega žrebca, dokler dobi tacega, ki obvelja. Dolej pa so leta in leta pretekla in velike svote je izdal za nakupovanje in zdržanje žrebcev, ne da bi jih kedaj dobil nazaj.

Čisto drugače pa je pri kmečkem redniku, kajti vsa težava in stroški so pri njem le mali. On vzredi si žrebca od svojih kobil, katerih mu je itak treba za kmetijska opravila. Za obrežitev ima v okrogu malih milj 13 do 20 drž. žrebcev. Izmed njih je najmanj dvoje, troje tacihi, čijih lastnosti se gotovo prenašajo na zarod. Ako si kmetovalec tedaj izbere tacega žrebca in si izredi iz svoje dobre kobile, čije dobro pleme je potrjeno, lahko pričakuje z vso gotovostjo, da dobi dobro žrebe. Če dobi žrebčka in če vzamemo, da preredi kmetovalec, ker si pridela na svojem posestvu potrebno krmo, žrebe poprek s 150 fl., pride mu tako v treh letih na 450 gld. Ker se dobi za polukravnega žrebca po treh letih 1200 do 1400 gld. od države, pridobi si v takem slučaju kmetovalec 750 do 1150 gld. in je še vrhu tega svoje pridelke precej dobro razpečal. Vidi se jasno, da se tak ali le blizu enak dobiček ne dobi v nobeni stroki živinorejstva.

Država kupi rada take žrebce, da jih vporabi za nadalješnjo dež. konjerejo, ker bi ji sicer treba bilo potrebnih žrebcev v drž. konjariji v Radavcu si izrediti in druge v tujih državah kupiti. Tam pa stane na vsak način žrebec čez 2500 gld. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. julija v Arnožu, pri sv. Marjeti na Dr. polju, pri sv. Marjeti na Pesnici in v Vitanju. Dne 21. julija v Bučah. Dne 22. jul. v Ivniku pri sv. Heleni, na Malih Rodnah in v Mariboru.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Pokojni Božidar Raič in dr. Alojz Gregorič.) [Na dalje.] Mi Slovenci imamo slabo navado, da se sklicujemo preradi na svoje slabo gmotno stanje, kedar terja obena narodna stvar od nas denarne podpore in žrtve. S tem hočemo pomiriti svojo vest, ker nam očita skopost, s tem hočemo svetu prikriti, da naša ljubezen do naroda in domovine še ni dosegla one meje, kjer stavi blagor in čast domovine in roda nad vse posvetno blago!

Niti Božidar Raič, niti dr. Gregorič ni bil bogataš, toda oba bila sta redko radodarna. Nobeden ni menjkal, kedar je bilo treba podpirati razne slovanske zavode in podjetja. Marsikateri dijak in mnogi Slovenci, ki si služijo zdaj sami kruh, vživali so od njihju podpore v tem ali onem obziru; poznata je bila njihju prava slovenska gostoljubnost daleko in široko; vr-

šila sta jo pri vsakej priliki in v obilnej meri. Dijaki, profesorji, — celo poljski, učitelji so imeli krasne počitnice na domu Božidara Raiča v lepih Halozah; dijaki so med šolskim letom v velikem številu den za dnevom dobivali hrano na domu dr. Gregoriča. Sama dobra dela in ta dobra dela bodo šla za pokojnima. Njiju spomin bode živel, dokler bo živela v srci Slovencev hvaležnost!

Iz Ljutomera. (Obč. premoženje.) Že pred par leti je prejšnji občinski zastop ljutomerski neko zemljo, travnik prodal. Ker se pa ni pravilno ravnalo, dotična pogodba še dozdej ni potrjena od oblasti, to je od okrajnega zastopa, ki ima občinam pri zadolženji, oziroma pri prodaji nepremakljivega premoženja na prste gledati. Da se tedaj popravi omenjena nepravilnost, so volilci ljutomerski povabljeni na četrtek, 22. julija t. l., v občinsko pisarnico, da izrečejo svoj „ja“, oziroma „ne“ gledé omenjene prodaje s pristavkom, da je vsak, ki ne pride, — za prodajo. Ker ima, kakor je znano, občina ljutomerska lepo premoženje in tudi dosti dohodkov ji ni treba prodajati zemlje in vsled tega veže vsakega volilca dolžnost, da pride v četrtek, 22. julija t. l., predpoldan v občinsko pisarno ljutomersko in izreče svojo besedo zoper prodajo. — Posebno vi okoličani, ki imate volilno pravico v Ljutomeru, ne pozabite priti!

Iz Breškega okraja. (Roparska četa.) Lani v jeseni se je slišalo, da so prišli nepoznani hudobneži, kmalu zvečer v hišo Mice Pal, posestnice in udove v Selah pri Brežicah. Prisilili so jo z žuganjem, naj jim da denar. Žena, boječ se za življenje, da jim znesek, okolo 68 fl., ker več tačas ni imela doma. Pred tem in po tem pa se je slišalo na večih krajih o tatvinah vsake vrste. Meseca novembra pa so našli Mico Pal mrtvo v hiši. Moral jo je nekdo skoz okno v hišo ustreliti. Ljudje so mnogo o tem govorili in mnogo jih podolžili, kakor je to že v navadi pri ljudeh. Dne 13. dec. se napoti 70 let stari Andrej Strgar iz Globokega v jutro okolo pol šeste ure k meši v bližnje Artiče. Blizu meje, kjer se ločite fari Artiče in Pišeece, za okrajno cesto pa so pričakali ga zločini, vedoč, da ima denar vedno pri sebi in res se niso goljufali. Kakor je pozneje izpovedal, imel je pri sebi preko 800 fl. Zdajci pade strel čez graben ob cesti na nj; mož je bil še po starem kopitu dobro in z večimi oblačili oblečen, za to ga ni mogel strel usmrtiti, samo ena kroglica ga je do živega zadela, druge so pa v oblačilu ostale. Mož pade strahú na tla in zaupije, kakor je sam pri sodnji izpovedal: „Pojdite, pojdite brž za menoj, da bote videli, kdo da me je ustrelil!“ Tega se roparji ustrašijo in zbežijo, misleč, da ne bi res kje kdo blizu bil. Bil je pa tačas mali sneg. in isti dan, ko se je ta vest raznesla, so vrli žan-

darji hitro slede zmerili, in prišli so do teh, že davno sumljivih zločincev. Tako se jim je posrečilo, da so reč dobro na dan spravili. Kazalo se je po kroglicah, katere so pri Strgarju našli, da so enake onim, ki so jih v truplu Mice Pal našli. Pri vsem preiskavanju pa se ni moglo vsem na sled priti, ali so bili pri napadu Strgarja ravno tisti, kakor pri Mici Pal. Vzeli so v preiskavo Martina Cizeljna. Janeza Ogorevca. Ivana Krošelja, Martina Godlarja in A. Razlaga. Poslednji je povedal, da so imeli omenjeni zločinci večkrat pogovore, kako da bi Andreja Strgarja usmrtili in se njegovega premoženja polastili, Martin Godlar nasvetuje, da bi ga ubili, Martin Cizelj, najbrž vodja, pa da bi ga ustrelili. To so dne 13. decembra poskusili. Med tem so se tudi druge tatvine še izvedele, katere so skupno, ali deloma storili. (Konec prih.)

Iz Konjiške vesi. (Maje. Zastave.) Lani dne 16. avgusta se nam je blagoslovila nova kapela in Marijina podoba in spominjaje se na lansko slavnost, so nam pridna naša dekleta letos ponovila o prazniku presv. R. Telesa okinčala zopet prav izvrstno kapelo in Marijino podobo s šopki in vencí, pa tudi fantije so storili svoje ter so pri kapeli postavili več maj. Na največjega se je razobesila štajerska in slovensko-narodna zastava, da jo je bilo veselje gledati. Vsem torej, ki so kaj pripomogli, naj Bog plati njih trud! — Nekaj pa ne smem pozabiti. Nekateri vaški fantje, ki si mislijo, da so kaj več, kakor drugi, niso se nam hoteli pridružiti, menda za to, ker so bili malo posvarjeni zavoljo ponočnih nemirov, in so sklenili, da bodo pri Križu Š. Ž. postavili majo. To so tudi po noči storili s silnim vriskanjem in truščem. Pa to naj bi že bilo, saj jim ga nezavidamo, ali nekaj druga nam mrzi, ker dela celi vesi sramoto, to je, da so šli v Konjiški trg k nekemu tržanu po nemško zastavo na posodo. Ta dela sramoto Konjiški vesi, najbolj pa tistim, ki so jo razobesili. Veščanje so se že o večih priložnostih pokazali, da so uneti za narodne reči. Pri tej neumnosti pa je še par kmetov pomagalo, za to pa jih je sedaj lahko sram. Se vé, da smo drugi tako zastavo jezno gledali, ko smo na praznik presv. Telesa šli v cerkev. Ni bilo prej mirú, da jo je že prvi večer eden, ki jo je prinesel, snel z maje. Da mu ni bilo to delo vsčč, se ume samo ob sebi. Mi čemo edinost in pa mir, puntarije in šuntarije ne maramo.

Od Sotle. (Slov. svečanost. Nemška šola. Hujskači.) Naša Križevska fara je tudi letos, kolikor mogoče, slovesno obhajala god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metodija. Kljub neugodnemu vremenu vžgala je naša mladež na predvečer več kresov. Naš stari oče Boč začel se je iznenadjen oglašati po dobro

nabitih možarjih, na kar mu je na sv. Križ še krepkejšim strelom odgovarjal. Drugi den imeli smo priložnost slišati peti pri sv. meši naše mlade „Cecilijance“. Ako pomislimo, da so se pevci še le pol leta vadili, smemo na uspeh, ki se nam je pokazal, ponosni biti. Želeti bi pač bilo, da bi se tako petje tudi drugod gojilo. Mohorska družba podala nam je v „Ceciliji“ zbirko lepih in lahkih pesmi, njih lepoglasje pokaže se pa še le takrat prav, ako se „čveteroglasno“ pojo. Tedaj: „Cecilijo“ na svitlo, tiste neslane poskočnice pa v kot! — Med tem pa, ko Slovenci sv. Cirila in Metodija častijo, kujejo Slatinski Nemci in posilinemci naklepe, kako bi Sotlo ponemčili. Nemško šolo bi radi imeli, — pa cvenka nimajo. Ako se ne motim, so lani nekaj nabirali za domačo šolo, a kje so zdaj tisti denarji, tega ne vem. Letos že spet lovijo za nemško šolo, pa kakor je čutiti, brez posebnega vspeha. Nemški šulverein je že na tako slabem glasu, da njegove pristaše vsakdo kot grabljive volkove izpozna, da-si pridejo prosit v ovčji — čem reči v ženski obleki. Pravijo, da si morajo za Slatino vzgojiti takih strežajev in strežnic, ki bodo nemški znali; a imajo jih na nosu takih, ki nemški znajo, in ki so si že poprej na Slatini mnogo zaslužili, in vendar so jih zdaj odstranili, ter namesto njih samih tujcev navlekli. Ti pridejo sem vsako spomlad, si mošnjček napolnit in Slovincem zabavljat. Sicer bomo enkrat po priložnosti še že kaj spregovorili o tistih neotesancih, ki bojda brbrajo nekaj o „aufhenken“ — obesiti — in „med bindišarji si človek ni več svest življenja.“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V teh dneh je na Dunaju posvetovanje šolskih mož gledé preuredbe učiteljišč. Predlaga se, naj se skrajša ali pa olajša na njih učna tvarina, potem pa naj se napravi učilišče za nje, ki bi kedaj na meščanskih šolah učili. Oboje ni brez vsega, toda naše zaupanje ni veliko, da bode iz nju kedaj resnica. — Kmalu po žetvi snide se na Dunaju več odličnih mož, da sestavi spomenico o sedanjem stanju kmetov in jo izroči potem svitlemu cesarju. Kolikor se čuje, bode v njej nekaj dobrih nasvetov in mi želimo, da ostanejo možje v njej pri stvari ter je ne mahnejo na politično polje. — Grof Schönborn, v drugo izvoljen za dež. poslanca v Og. Gradišču, ni vzprejel izvolitve, pravijo, da na željo grofa Taafeja. Volilci mislijo ga sedaj pa še voliti v tretje ter je bojda upanje, da se potlej grof ne bode dalje branil poslanstva. Na vsak način so tu spletke, sedaj še skrite, a kedaj pridejo gotovo na svitlo. — Iz tega, kar je minister pl. Gautsch izvedel na potovanju po českih

mestih, sklepajo nekateri, da razcvetó po tamošnjih šolah nove rože, za — nemščino. No kdor jih bo čakal, bode jih pa videl. — Naši „žgeči“ Nemci imajo sedaj poleg večih manjših, v Gradcu, Mariboru, v Celju, novo veliko glasilo v „Deutsche Zeitung“ a kake sorte da so, nanzanja nam zadosti to, da jo vreduje mogočni jud — dr. Hans Friedjung. Ultranemci pa judje, ali vam tu lepo „gliha vkup štriha“! — V Gradcu živi od 1. julija nov šulverein, „šulverein za Nemce“, ta ne mara judov in pravi, da mu ni za ponemčevanje. Ako je zadnje resnica, radi in veseli ga pozdravimo, — Koroški prebivalci na obeh bregovih Drave niso veseli tega, da se reki poravnava struga. Stane bojda neznano veliko denarja, ki pride iz davkov, toda ne daje zagotovljenja, da jih obvaruje posehmal škode vsled povodnji. Ko bi se denar pa naložil na obresti, lahko bi se vsaka škoda popravila z njimi pa bi še preostalo denarja. Misel, kakor je podoba, ni kriva. — Okr. glavar v Kamniku na Kranjskem dobil je neko pismo, v katerem se mu grozi z iztiranjem, ako ne pusti ljudem hoditi prek neke brvi. Ker se ima glavar za Nemca, zagnali so ultranemški lističi strašen hrup, češ, da gre na Kranjskem Nemcu povsodi za življenje. Da ne gre tu za Nemca, vidi vsak, ako le hoče in menimo, da vedó to tudi naši Nemci, toda njim gre za hujskanje in služi jim v to vse, naj je tudi le kako brezimno pismo. — Mestni svet v Trstu bi rad imenoval šolske nadzornike, zakaj? Da bi tako šole še bolj italijančil, toda ni mu obveljalo, kajti te nadzornike imenuje samo c. kr. vlada. Po mestu še širi kolera, vendar še ne znatno in napada le bolj ubožne ljudi. — V Reki pa je kolera že precej huda, doslej je kacih 30 ljudi vsled nje umrlo, ozdravilo pa se jih je menda tudi toliko število. Za mesto, ki ni veliko, je to ljudi že precejšnje število. — V Zagrebu so si precej že v strahu radi kolere in mesto pridno razkužujejo s karbolno kislino, porazsipali so je po mestu že 7500 kilo.

Vnanje države. Da-si turška in črnogorska vladi niste v boju, tepó se vendar na raznih krajih turške in črnagorske čete in pravi se, da se iz teh prask izvije lahko nova vojska. Moj Bog, ali se jim še tla niso dovolj napolnila s krvjo! — Bolgarski knez je Rusom prav trn v peti ali on se zmeni za tole malo in prestraja ravno sedaj sodnije po svoji novi deželi, Vzhodni Rumeliji, ter jih enači onim, ki so v Bolgariji. — Rusi imajo sila veliko vojakov v Besarabiji o rumunski meji in pravijo, da bodo udarili čez bolgarske meje. Ako je na tem kaj resnice, potem se prične z nova huda vojska na Balkanu in ne vé se, kdo da se bo s časom va-njo zapletel. — Kulturna vojska sedaj ponehuje na Nemškem. Uže dobiva škofija za škofijo svojega škofa in kolikor se vidi iz

dosedanjih, ne meša se vlada preveč v cerkvene reči. — Knez Bismarck pride, gredoč iz Gostinjskih toplic, na Dunaj, da se posvetuje z grofom Kalnokyjem, našim skupnim ministrom za zunanje zadeve. To meri na nekaj, brž ko ne hoče se Bismarck zagotoviti avstrijske pomoči, ako pride do vojske med Nemci in Francozi. — Dosedanje ministerstvo na Bavarskem ostane, ker novi vladar, princ Luitpold, ni vzprejel odstopa, tudi naprej na krmilu vlade. Kaj pa poreče na to dež. zbor, ki ne mara tega ministerstva, še ni znano. — Vodja konservativne stranke na Belgijskem, grof Malou je zadnji ponedeljek umrl. Bil je predsednik v ministerstvu. Moža bodo težko pogrešali. — Gladstone pri zadnjih volitvah ni zmagal in tako ne bode nič iz samouprave Ircev. Anglež pač ne izpusti rad, kar ima v kreppljih. — Francozi so žive krvi in radi se poprimejo nove misli, posebno ako ugaja njih ponosu. Sedaj govore veliko o vojski proti Nemčiji, naj si pridobé nazaj deželni Loreno in Alzacijo. Vlada je naročila veliko novih pušek in streliiva in ljudstvu se ne zdi škode lepega denarja. — V Španiji kraljica udova pridobiva čedalje bolj srca ponosnih Španjcev in strah, da pride republika, zginéva. — Italija ima še vedno svojo koleru, prikaže se čedalje gosteje in na večih mestih. Vsled tega izostanejo tujei, to pa je sila hudo za večino prebivalcev, ki živé ravno le od tujecev. — Čudno je, da je nekdanji garibaldinec v drž. zboru izprožil misel, naj se kralj sprijazni s sv. Očetom. Lepo bi to že bilo ali mi menimo, da še bode iz te moke težko kaj kruha. Jabelko še ni izzorelo. — Pogaja se Francoska vlada s Kongijsko za mejo ali pogajanje se je pretrgalo, ker niso našli onih krajev, ki bi po pogodbi imeli delati mejo. To je pač čudna pogodba, ki govori o krajih, katerih ni moči najti.

Za poduk in kratek čas.

Spomini iz minolih časov.

(Dalje.)

Pobožnosti pri kipu pospešiti, je bilo napravljenih več ustanov.

1) Ana Beatrika pl. Gallenstein, roj. Kaltenhausen je dne 12. aprila 1686 sporočila za litanije po nedeljah 3000 fl.

2) Marija Rozalija grofinja Dietrichstein, roj. Herberstein je legirala 16. maja 1726 2000 fl. za večno luč pri kipu. Kar bi se prihranilo, naj bi se obrnilo za olepšanje kipa.

3) Andrej Mandl in po njegovi smrti njegovi dediči so dne 1. avgusta 1723 ustanovili dve lampici, ki morate po noči goreti.

4) Andrej Winkelberger, pek v Gradcu, je za pobožnost pri kipu sporočil 15. maja 1757 300 gld.

5) Dizmas pl. Geyer pa 3 očenaše in 3 češčena si Marije za verne duše vsako večer po litanijah 300 gld.

6) Janez Jernej Salzburger je h kipu sporočil 20. maja 1763 300 gold. — neka dekla l. 1763 30 gld., nek pek 1767 5 gld. in deželna vlada je iz neke zapuščine izročila 170 gld.

Vsled c. k. prepovedi od 4. junija 1782 so litanije po večerih prenehale in tudi svečava se je opustila. Oboje se je preneslo v mestno farno cerkev, v kateri so se litanije v osmini trojiške nedelje opravljale. Procesija je še ostala

Vladni komisar pobožnosti, gubernijalni stotnik Janez Kajetan Wieser pl. Ehrenhofen je izročil l. 1783 obresti za pobožnosti pri kipu mestni fari; 470 gld. pa, ki so se bili prihranili, so dne 16. maja 1786 izročili začasnemu verskemu zalogu.

L. 1787 je kip presv. Trojice bil že v precej slabem stanu; podoba se je pri močnem vetru semtertje majala in bilo se je bati, da se bo podrla. Zato so jo podprli in sklenoli, da jo bodo podrli in postavili novo. Sprvega je vlada namerjavala, nov kip postaviti na sredi velikega trga, — a ker bi vsled tega morali o času sejmov tri šotore odstraniti, so se odločili slednjič zopet za staro torišče. Toda, da bi bilo več prostora, naj bi se manjši kipi odstranili in zemljišče na okolo poravnalo.

Dne 29. maja 1790 je zopet stala; stroški so znašali 1134 fl. 28½ kr. Poravnali so se deloma s svoto, katera se je bila verskemu zalogu izročila, deloma z obrestmi Dietrichsteinove ustanove, deloma pa z milodari. Manjkalo je sedaj le še primerne napisa. Vlada je dotični načrt izročila gimnazijalnemu prefektu Mihalu Brdnic-u, rodom Slovincu iz Slovenjega Grada, naj ga z drugimi strokovnjaki tako priredi, da bo zgodovinsko resničen. Napis naj naznanja, da kipa ni ponoviti dalo mesto, — ne meščani, ampak vsled dovoljenja rajnega cesarja se je ponovil o nastopu novega cesarja z ustanovninami. Ker so pa razni dobrotniki obljubili še dolžno svoto — v znesku 300 gld. poravnati, naj bi se v napisu tudi ti omenili. To se je zgodilo.

(Konec prih.)

Smešnica 28. Mlad človek, ki se je prav rad v verske zadeve mešal, pripoveduje v neki družini, da se duše po smrti res selijo iz človeka v živali, ker še sam dobro pomni, ko je on bil zlato tele. Prebrisana gospá pa mladega modrijana prav dobro plača, rekoč: „Gospod, ne bojte se, razen zlatovine niste še prav nič zgubili od takrat.“

Razne stvari.

(Porotne sodbe.) Drž. poslanec, gosp. Miha Vošnjak se je bil v „Sl. Gosp.“ branil zoper dr. Glantschniggovo brošuro, toda v tem je poslednji menil, da ga je g. poslanec žalil, ter ga je tožil. Pri obravnavi dne 14. julija so porotniki tudi tako izpoznali in je g. M. Vošnjak obsojen 140 gld. plačati in „Slov. Gosp.“ pa zgubi 60 gld. kaveije.

(Volitev za drž. zbor.) Kakor izvemo, vrši se volitev drž. poslanca za Ptujsko skupino dne 30. avgusta. V tej skupini pa so okraji: Ptuj, Ljutomer, Ormož in Rogatec in ostanejo volilni možje isti, ki so bili pri zadnji volitvi ter bode izvolitev javaline enoglasna.

(Srečna volitev.) V Globokem pri Brežicah imajo sopet prejšnjega župana, gosp. Franca Podvinskega, isto tako pri sv. Lovrencu na Drav. polju g. Jakoba Juriča. Oba sta bila voljena soglasno.

(Zrelotna skušnja) Na c. kr. učiteljsku v Mariboru so se zrelotne skušnje dobro obnesle. Podvrglo se jim je 11 Slovencev in 7 Nemcev in so jih vsi srečno prestali.

(Vzprejem učencev.) Po novi uredbi ministra za nk in bogočastje vzprejemajo se novi učenci že tudi ob koncu leta v srednje šole. Na c. kr. gimnaziji v Mariboru bodo se toraj v prvo šolo vzprejemali dne 15. in 16. jul. in je ob enem podvreči se jim dotični preskušnji.

(Trtna uš.) Kakor vedó novine, prikazuje se trtna uš že tudi v spodnjih Halozah. Vinograd g. Wimerja iz Ptuja je že bojda ves okužen. Ako se obistini ta žalostna novica, potem gorjé že itak revnim Halozam.

(Napredovanje) na c. kr. gimnaziji v Mariboru ob koncu leta 1885/86 je še precej povoljno. Izmed 305 učencev jih ima 25 odliko, 227 prvi, 17 drugi in 21 tretji red, 13 sme jih pa ob začetku prihodnjega leta delati poskušajo. V štrtem razredu nimanoben učenec, v šestem pa jih ima 7 odliko.

(Spomenik.) Družba visocih gospodov, posebno vojaških dostojanstvenikov zbira sedaj denar za spomenik raj. maršalu Radeckiju. Družbi stoji na čelu nadvojvoda Albreht, maršal c. kr. vojske, in postavi se spomenik na kakem trgu v Beču.

(Sejem.) Odkar je vreme krenilo na bolje, povzdiguje se tudi živini cena. V Vojniku so dne 5. jul. 1100 volov prignali na sejem in večinoma so jih za dobro ceno poprodali. Bilo bi želeti, da ostane vsaj živini višja cena, saj drugi pridelki, posebno poljski nimajo cene.

(Napad.) Brez vsega uzroka je nek vodnik v c. kr. pešpolku štv. 87 napadel Karla Mastnjaka, kmeta iz Št. Jurija na juž. železnici ter mu je v desno oko z revolverjem ustrelil. Možu hodi za življenje.

(Nov most.) Laški trg dobó nov, železen most in bode se to delo v soboto dne 17. julija gledé železja dovršilo.

(Iz ječe v ječo. Ker se je po ječah v Celju preveč prebivalcev nabralo, poslali so jih uni den 7 na več let ječe obsojenih v ječo v Gradec. Ali bodo tam dobili več posta, nam ni znano.

(Prečastiti knezoškofijski ordinarijat) zaukazal je, da se letos pri sv. Marjeti na Pesnici ne sme obhajati slovesno žegnanje, to pa, ker so se bili fantalini v preteklem letu grdo obnašali.

(Trgovina.) Na trg v Maribor pripelje se od naših kmetev veliko reči. Mesto pobira od njih prostornino ali kakor pravijo, „standgeld“. V mesecu juniju je mesto prejelo za to 1048 gld. 65 kr., od novega leta sem pa so mu kmetje že 6399 gld. 70 kr. plačali. Čudno, da tem velikim Nemcem ne smrdi denar, ki jim ga odrajuje žuljeva roka slov. kmeta.

(Delo naših posojilnic.) Vesela je novica, da se število posilnih prodaj povsodi zdatno zmanjšuje, koder slovenske posojilnice delujejo.

(„Glagoljska misa.“) G. Val. Kosovel v Trstu je zložil v cerkvenem duhu glagoljsko mešo za štiri glase. Peli so jo lani že v mestu Krki in sicer s priznanjem. Cena ji je 80 kr. in se plača, kedar pride komu v roke. Kdor se zanima za cerkveno petje, naj seže po tej zložbi!

(Prazna slama.) V nedeljo, dne 11. jul., stopil je dr. Foregger pred volilce v Celju. Da si je bilo vreme slabo in torej ni mikalo mestjanov iz mesta, k zboru „pri levu“ le niso marali priti. Napolnili so slabo in samo tri mize. V tem so pač storili prav, kajti g. poslanec ni v drž. zboru ničesar sejal, mlatil je tedaj le prazno slamo sedaj — „pri levu“.

(Nesreča.) Na gori, Velikem zvoniku, na gornjem Koroškem je ponesrečil grof Pallavicini in trije vodniki. Trupla so našli globoko v snegu.

(Veliko mesto.) Pri novem štetju ima Pariz, glavno mesto Francije, 73.831 hiš, 860.763 družin in 2,255.080 prebivalcev. Po takem ima Pariško mesto več prebivalcev, kakor Štajarsko, Koroško in Kranjsko skup.

(Požar.) Zadnji četrtek je pogorelo Fr. Leskovarju v Račah, zadnjo nedeljo pa Štefanu Bezjaku v Ješencah, stanovanje in gospodarsko poslopje. Bila sta si jih na srečo varovala.

(Detomorstvo.) Kjer ni krščanskega življenja, tam je že hudodelstvo pred pragom. Težakinja v Gorenji Polskavi Ana Gorečan, doma na Pokošah, je bila na dvoje nezak. otrok še tretjega dobila. Tega se je pa iznebila s tem, da ga je zadušila in v Polskavo vrgla. Tri leta težke ječe jo bodo sedaj pokorila.

(Duh. spremembe.) Č. g. A. Lednik nastopi dne 3. avg. župnijo v Podsredi, č. g. Martin Matek, dosedaj na višjem kolegiju v Rimu in dr. cerkv. prava, gre za kaplana v Žalec, izmed novomešnikov pa pride č. g. France Kačičnik za kaplana k sv. Barbari v Haložah, č. g. Jakob Kavčič na Ribnico, č. g. Andre Keček pa v Negovo. Č. g. Jarnej Pernat gre z Ribnice za kaplana k Mariji Snežnici in č. g. Anton Potočnik iz Zreč v Slov. Bistrice.

Loterijne številke:

Na Dunaju 10. julija 1886: 89, 53, 32, 34, 59
 V Gradcu „ „ „ 69, 89, 16, 19, 52
 Prihodnje srečkanje 17. julija 1886.

3-3 **Vinograd na prodaj**

iz proste roke, ki leži sredi ljutomerskih goric in meri 2 orala, pod najboljšimi pogoji. — Več se izvé pri uredništvu „Slov. Gospodarja“.

3-3 **Hiša v Vuzenici.**

C. kr. sodnija v Marenbergu bode prodajala

dne 23. julija t. l.

v Marenbergu na prostovoljno prošnjo g. Maksa Moriča, trgovca v Mariboru, posestvo njegovo, poprej Ciah-ovo vl. št. 32 občine Vuzeniške.

Navedeno posestvo obseže čedno hišo in nekoliko vrta, ter je pripravno selišče za vsako obrtnijo. Oklicano bode za 3500 fl. in varščine bo treba položiti 10%. Natančneje se zvedo pogoji ali pri c. kr. okr. sodnji v Marenbergu, ali pri g. dr. Janku Sernecu v Mariboru.

Najboljše žganje se dobiva v žganjariji

Rajmunda Wieserja

v Hočah pri Mariboru

kakor:

Tropinska žganjica	gld. 18—25
Drožena	20—40
Slivovka	22—40
Rostopšin	20—24
Višnjevce	20—24
Brinjevce	22—26
Grenki	20—24

Velika zaloga starih in novih štajerskih slivovk, pravega starega droženega in tropinskega žganja.

Če se vzame 1 hektoliter, se dobi zeleno blago na vse železne postaje — prosto. 6—10

Na prodaj

posestvo 27 oralov zemlje, blizo Laškega trga v vasi Harje. Rodovitno polje, lepi gozdi, cena 2400 gld. Več se izvé pri posestniku

Andreju Reberšak,
 v Harji pri Laškem trgu.

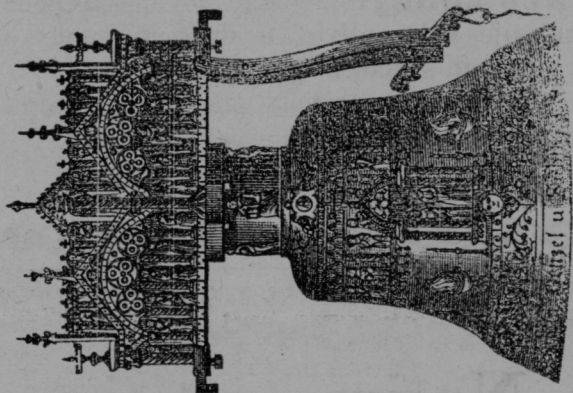
Livarna,
 Badgasse Nr. 9,
 blizo sl. cerkve.

Številnih priznanih
 za zlate zvonove
 je priredjenih za
 ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pregibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvoni, z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

Imam tudi harmonična zvonila ali zvončke na prodaj!

Spričalo.

Firma **Denzel-novi sinovi v Mariboru** je letos (1884) za Poličane na spodnjem Štajerskem, štiri nove zvonove, kateri okoli 63 centov tehtajo, izlila in tiste ne le samo po zvanju sliki, temveč tudi po vbranjem, harmoničnem in prav glasnem petji tako umetno in izvrstno izdelala, da podpisani to firmo vsem, posebno pa čestitim cerkvenim predstojnikom vsakojako priporočati smejo.

Cerkveno predstojništvo v Poličanah,
 dne sv. Lukeža 1884.

Benedikt Jury, župnik.
Štefan Detiček, l. r., **Jožef Detiček,** l. r.,
 cerkvena ključarja.

Službo cerkvenika

išče fant, kateri je 24 let star zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobro izurjen v vseh cerkvenih, tudi domačih opravilih, kar se z dobrimi spričevali dopriča. Več pové opravništvo „Slov. Gosp.“ 1-3

Naznanilo trgovine za žganje.

Usojam se uljudno naznanjati, da začnem s **1. dnem julija t. l. v Bračkovi hiši št. 126 na trgu sv. Florijana v Ptuj**u novo trgovino za žganje in da prodajam tam samo **pravo žganje** iz lastne, novopostavljene žganjarije, kakor slivovko, droženo, topinsko itd. v raznih sortah in po najnižji ceni.

Za dobro in pošteno postrežbo garantiram in prosim blagovoljno me obiskovati.

3-6

Ign. Rozman.

Cerkveno-knjževna novost!

V **Katoliški tiskarni** je ravno izšla knjiga:

ZBORNİK

cerkvenih govorov

na slavo

SS. Cirilu in Metodu.

Zbral in na svetlo dal

Anton Žlogar,

kapelan pri mestni fari sv. Jakopa v Ljubljani.

Z dovoljenjem v. č. knezoškofijstva Ljubljanskega.

Čisti dohodek je namenjen družbi ss. Cirila in Metoda.

V Ljubljani.

Založil izdatelj. — Tisek „Katoliške tiskarne.“

Vel. 8° 16 pol na krasnem papirji.

Cena **1 glđ. 60 kr.** in 10 kr. za poštnino.

Dobiva se

3-3

pri izdatelju in v „**Katoliški bukvarni**“.

Knjiga se je več čč. gg. poslala na ogled; ako se kdo ne zmeta naročnikom, naj blagovoljno zapiše „retour“.

Našim častitim p. n. naročnikom!

Podpisana smatrava si za svojo dolžnost, v zapreko vsakoršnim zmotnjavam prečastito duhovščino opozoriti, da je g. **Ignacij Knittel v Innsbrucku** založil in izdal slovenske molitvenike glaseče se: „**Marija naša pomočnica**“, „**Svete nebesa**“, „**Steza v sveti raj**“, „**Zvonček nebeški**“, „**Sveta ura**“, kateri pa z molitveniki ravno teh naslovov iz najine zaloge nimajo druge enakosti, kakor le naslov.

Ljubljana, dné 18. junija 1886.

2-3

Mat. Gerber.

Henrik Ničman.